

Kunnskapsdepartementet

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/skriftlige-innspill-til-arbeidet-med-meldingen/id2977667/>

Deres ref.
22/5025

Vår ref.
23/00445

Dato
01.09.2023

Innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Saksbehandler
Torben Lai

(+47) 92 89 61 61
torben.lai@khio.no

Kunsthøgskolen i Oslo takker for invitasjonen til å gi innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet. Formålet med vårt innspill er å styrke forskningssystemet i Norge ved å sikre at også kunstnerisk utviklingsarbeid og kunstnerisk kompetanse inngår som et naturlig bidrag i løsningen av samfunnsutfordringene.

Kunstnerisk utviklingsarbeid i universitets- og høgskolesektoren

Kunsthøgskolen er en vitenskapelig høgskole innen fagområdet kunst. Mer en 90 prosent av Kunsthøgskolens fagansatte er ansatt i undervisnings- og forskerstilling basert på kunstnerisk kompetanse, mens en liten del er ansatt på vitenskapelig kompetanse. Det betyr at langt størsteparten av våre fagansatte utvikler fagområdet kunst gjennom kunstnerisk utviklingsarbeid basert på kunstneriske metoder og kunstnerisk praksis.

Det er prisverdig og unikt at den norske Lov om universiteter og høgskoler gjennomgående er basert på en parallellitet og likeverdighet mellom vitenskapelige metoder og kunstneriske metoder. Dette demonstrerte også Kunnskapsdepartementet ved sitt vedtak 4. januar 2018 om å etablere en ny doktorgrad basert på utøvende og skapende kunstfag i Norge. I den forbindelse skrev Kunnskapsdepartementet at hensikten med opprettelsen var å «gi utøvende og skapende kunstnerisk virksomhet en rettmessig plass i det høyere utdannings- og forskningssystemet, og anerkjenne de utøvende og skapende kunstfagenes selvstendige bidrag i kunnskapsproduksjon».

Kunsthøgskolen i Oslo mener at det er prisverdig og unikt at den norske Lov om universiteter og høgskoler gjennomgående er basert på en parallellitet og likeverdighet mellom vitenskapelige metoder og kunstneriske metoder.

Kunstnerisk utviklingsarbeid i langtidsplan for forskning og høyere utdanning

Kunnskapsdepartementet la fram Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 5 (2022–2023)), 22. september 2022. Her omtales kunstnerisk utviklingsarbeid bare med en generell henvisning til formålsparagrafen i Lov om universiteter og høgskoler. «Kunstig intelligens» og «kunstgjødning» omtales, men «kunstnerisk utviklingsarbeid» eller «fagområdet kunst» er ellers helt fraværende i langtidsplanens beskrivelse av mål, overordnede prioriteringer og løsninger.

UHRs strategiske organ for kunst, design og arkitektur (UHR-KDA) har laget et notat¹ som belyser hvordan kunstnerisk utviklingsarbeid er nødvendig for å utvikle vitengrunnlaget for kunstfagene, som igjen er en forutsetning for høy kvalitet i høyere kunstutdanning. Kunstnerisk utviklingsarbeid er samtidig det viktigste FoU-grunnlaget for de kreative næringene, som f.eks. i EU og Storbritannia har en effekt på bruttonasjonal-produktet på ca. 5 %. Horizon Europe løfter slike perspektiver gjennom arbeidsprogrammer som "Kultur, kreativitet og inkluderende samfunn" – og synliggjør også kunstfagenes bidrag til livskvalitet og til grønnere og mer rettferdige måter å leve på. Fremover bør slike perspektiv inndras i Norges langtidsplan for forskning.

Kunsthøgskolen i Oslo mener generelt at det er bemerkelsesverdig at dagens langtidsplan for forskning og høyere utdanning ikke inkluderer fagområdet kunst og kunstnerisk utviklingsarbeid, og anbefaler at kunstfagenes bidrag til livskvalitet og til grønnere og mer rettferdige måter å leve på inndras i langtidsplanen fremover.

Kunstnerisk utviklingsarbeid og nasjonal konkurransearena

Kunnskapsdepartementet opprettet i 2010 en nasjonal konkurransearena for kunstnerisk utviklingsarbeid, «Prosjektprogrammet». Dette programmet er videreført i «Program for kunstnerisk utviklingsarbeid», PKU, som i dag er lagt til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, HK-dir. Gjennom PKU utlyses blant annet viktige midler for ekstern finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid, inkludert ekstern finansiering av stipendiatstillinger innen kunstnerisk utviklingsarbeid.

Ovennevnte notat fra UHR-KDA synliggjør at det er betydelige svakheter når det gjelder prioritering og finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid i Norge. En sammenstilling av eksternfinansieringen i Norge til kunstnerisk utviklingsarbeid (gjennom PKU/HK-dir) i forhold til eksternfinansieringen til vitenskapelig forskning (gjennom NFR og RFF) viser at vitenskapelig forskning har åtte ganger høyere finansiering enn kunstnerisk utviklingsarbeid i forhold til faglige årsverk. En sammenstilling av rekrutteringsstillinger finansiert av Kunnskapsdepartementet til henholdsvis kunstneriske og vitenskapelige doktorgradsstillinger/rekrutteringsstillinger viser også betydelige forskjeller.

Kunnskapsdepartementet har varslet en gjennomgang av tilskuddsordningene og virkemidlene til HK-dir. Kunsthøgskolen vil peke på PKU har tjent universitets- og høgskolesektoren godt, tross svært lave bevilgninger. Denne nasjonale konkurransearenaen er viktig for å sikre kvalitet og kvalitetsutvikling.

Kunsthøgskolen i Oslo mener at det er viktig å opprettholde og styrke en nasjonal konkurransearena for ekstern finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid enten gjennom PKUs nåværende organisering ved HK-dir, eller eventuelt ved at PKUs virksomhet og midler overføres til Norges forskningsråd som et eget programområde med relevant kompetanse for å administrere de nasjonale midlene.

Kunstnerisk utviklingsarbeid og forskningssystemet

Kunsthøgskolen i Oslo støtter regjeringens mål om å utvikle et velfungerende forskningssystem. For å innfri målet er det nødvendig å prioritere attraktive karriereveier, tilgjengelig forskningsinfrastruktur, åpen forskning, internasjonalt samarbeid og etisk og samfunnsansvarlig forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid.

På samme måte som Kunnskapsdepartementets vedtak ved opprettelsen av doktorgraden i kunstnerisk utviklingsarbeid, bør også forskningssystemet innrettes på en måte som også gir utøvende og skapende kunstnerisk virksomhet en

---

¹ Notatet «Om finansiering av kunstnerisk utviklingsarbeid og stipendiatstillinger for kunstnerisk utviklingsarbeid - grunnlagsnotat» ligger blant UHR-KDAs sentrale dokumenter her: <https://www.uhr.no/f/p1/ic9147d40-37ee-4303-b704-6f1d3cc4d2e9/notat-finansiering-av-ku2.pdf>

rettmessig plass i forskningssystemet, og slik anerkjenne de utøvende og skapende kunstfagenes selvstendige bidrag i kunnskapsproduksjon.

Kunsthøgskolens overordnede innspill til stortingsmeldingen er at både forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid, både vitenskapelige og kunstneriske metoder bør inngå som et strukturerende element gjennom hele forskningssystemet, i tråd med føringene i lov om universiteter og høyskoler. Det kan sikre at hele kunnskapsfeltet aktiveres i å løse samfunnsutfordringene, og sikre at kunstfagenes bidrag til livskvalitet og til grønnere og mer rettferdige måter å leve på kan inndras forskningssystemet fremover.

Kunsthøgskolen i Oslo ser fram til å bidra i Kunnskapsdepartementets videre arbeid med stortingsmeldingen om forskningssystemet.

Med vennlig hilsen

(sign)
Marianne Skjulhaug
Rektor

(sign)
Janne-Camilla Lyster
Prorektor for forskning